

Agrárpiaci Jelentések
GABONA ÉS IPARI NÖVÉNYEK

Gabona és Ipari Növények
XVI. évfolyam, 3. szám, 2013

Megjelenik kéthetente
2013. február 27.

Felelős szerkesztő
Dr. Stummer Ildikó

Szerzők
Dr. Tikász Ildikó Edit
tikasz.ildiko.edit@aki.gov.hu
Keresztessyné Mohr Katalin
kmohr@aki.gov.hu
Elek Réka
elek.reka@aki.gov.hu

Kiadó
Agrárgazdasági Kutató Intézet
Piaci Árinformációs Rendszer
H-1093 Budapest, Zsil utca 3-5.
Postacím: H-1463 Budapest, Pf.: 944
Telefon: (+36 1) 476-6093
Fax: (+36 1) 217-8111
www.aki.gov.hu
aki@aki.gov.hu
https://pair.aki.gov.hu

ISSN 1418 2130

A Gabona és Ipari Növények piaci jelentésén kívül kínáljuk még a Baromfi; Élőállat és Hús; Zöldség, Gyümölcs és Bor; Tej és Tejtermékek piaci jelentéseket is.

A kiadványokkal kapcsolatban részletes felvilágosítást ad:

Mihók Zsolt
Telefon: (+36 1) 476-3064

Minden jog fenntartva. A kiadvány bármely részének sokszorosítása, adatainak bármilyen formában (nyomtatott vagy elektronikus) történő tárolása vagy továbbítása, illetőleg bármilyen elven működő adatbázis kezelő segítségével történő felhasználása csak a kiadó előzetes írásbeli engedélyével történhet.

Tartalomjegyzék

ÖSSZEFOGLALÓ.....	3
GABONAPIACI JELENTÉS.....	4
Agrárpolitikai Hírek.....	5
A gabonafélék termelői ára.....	6
A gabonafélék jegyzése.....	7
Nemzetközi piaci információk.....	11
OLAJNÖVÉNY-PIACI JELENTÉS.....	13
Az olajos magvak és származékainak jegyzése.....	15
Nemzetközi piaci információk.....	19
BIOÜZEMANYAG MELLÉKLET.....	20
Agrárpolitikai Hírek.....	22

ÖSSZEFOGLALÓ

A világpiacon többnyire gyengült a búza ára februárban, amiben a chicagói árutőzsde (*CME/CBOT*) jegyzéseinek esése meghatározó szerepet játszott. A csökkenés fő okai az USA gyengén teljesítő búzaexportja, a kukorica jegyzésének az esése, valamint a csapadék megérkezése az USA gabonaövezetébe.

Az AKI PÁIR adatai szerint Magyarországon a fizikai piacokon 71 ezer forint/tonna körüli áron kínálták az étkezési búzát február közepén, a finomlisztet (BL 55 – ömlesztett) kilónként 92 forintért értékesítették a malmok ugyanekkor.

A kukorica világpiacon ára csökkent februárban. Az USA továbbra is rosszul teljesítő kukoricaexportja miatti aggodalmak és a befektetők profitrealizálása az, ami a kukorica határidős árát gyengítette Chicagóban.

Az AKI PÁIR adatai szerint Magyarországon a rendkívül szűkös források miatt 64 ezer forint/tonna áron kínálták a takarmánykukoricát a fizikai piacokon február 11-15. között.

A chicagói árutőzsdén a február első felében tapasztalt 5 százalékos csökkenést követően a hónap közepén megfordult a trend és február 21-ig 5 százalékkal 547 USD/tonnára emelkedett a szójabab fronthavi jegyzése.

A szójadara exportára Argentína és Hollandia kikötőiben a hónap eleji szinthez képest – a szójababéhoz hasonlóan – 4-5 százalékkal csökkent február közepén.

A globális üzemanyagcélú bioetanol-előállítás 2,1 százalékkal 82 683 ezer m³-re csökkent 2012-ben az előző évihez képest. Az *F.O. Licht* szakértői 2013-ban a globális bioetanol-termelés kismértékű növekedésére számítanak. Az Európai Unióban a hajtóanyagcélú bioetanol termelése 4 962 ezer m³-re emelkedhet az idén.

GABONAPIACI JELENTÉS

A világpiacon többnyire gyengült a búza ára februárban, amiben a chicagói árutőzsde (*CME/CBOT*) jegyzéseinek esése meghatározó szerepet játszott. A márciusi szállítási búzára – tavaly június végi szinten – tonnánként 265 dolláron kötöttek ügyleteket február 21-én, 8 százalékkal alacsonyabb áron, mint január végén. A csökkenés fő okai – az új termés betakarításával kapcsolatos aggodalmak árnövelő hatását is ellensúlyozva – az USA gyengén teljesítő búzaexportja, a kukorica jegyzésének az esése, valamint a csapadék megérkezése az USA gabonaövezetében. Az Egyesült Államok mezőgazdasági minisztériumának (*USDA*) jelentése szerint az USA 2012. június 1. - 2013. február 14. között 17,8 millió tonna búzát értékesített a külföldön, 1,7 millió tonnával kevesebbet, mint egy évvel korábban. Az őszi búza állományok fejlődése kritikus: a csapadékmentes tél miatt a táblák 40-70 százalékán a növények állapota gyengének/nagyon gyengének minősült. A párizsi árutőzsdén (*MATIF*) a búza fronthavi jegyzése – igaz kisebb mértékben – a chicagói trendnek megfelelően csökkent: a február 21-i 242,5 euró/tonna ár 3 százalékkal maradt el a január végi 248 euró/tonna szinttől. A chicagóinál kisebb mértékű csökkenés oka, hogy Európában az egyre szűkülő források mellett továbbra is élénk az exportforgalom. Az EU 2012. július 1. - 2013. február 19. időszakban 12,7 millió tonna búza (durum nélkül) kivitelére adott engedélyt, ami 4 millió tonnával haladja meg az egy évvel korábban kiszállított mennyiséget. A fekete-tengeri régióban is csekély az ótermésű áruhaladás. Az *APK-Infom* adatai alapján Ukrajna a folyó

gazdasági év kezdetétől 2013. február 21-ig 6,2 millió tonna búzát értékesített harmadik országoknak, túllépve ezzel azt a 6 millió tonna limitet, amelyben a kereskedők és az ukrán kormány korábban megállapodtak. Oroszország forrásai is kimerülőben vannak: a volt szovjet utódállam 2012. július 1. - 2013. február 13. között 13,7 millió tonna gabonát exportált. Ez 6 millió tonnával marad el az egy évvel korábban kiszállított voluméntól, és mintegy 1 millió tonnával közelíti azt a mennyiséget, amit az ország mezőgazdasági minisztériuma a 2012/2013. gazdasági évi gabonaexportra vonatkozó előrejelzésében közzétett.

A Budapesti Értéktőzsde (*BÉT*) árupiaci szekciójában a világpiacon követve a malmai búza márciusi határidőre szóló jegyzése február közepe óta 7 százalékkal 66 ezer forint/tonnára csökkent február 21-én, amihez az enyhe, csapadékos időjárás miatt a jó állapotban lévő őszi vetésű állományok kedvező terméskilátásai is hozzájárultak. A takarmánybúza ezzel szemben stabilan tartotta a tonnánként 68,5 ezer forintos árat.

Az AKI PÁIR adatai szerint Magyarországon a fizikai piacokon 71 ezer forint/tonna körüli áron kínálták az étkezési búzát február közepén, ami 28 százalékkal több, mint egy évvel korábban. A finomlisztet (BL 55 – ömlesztett) a múlt év azonos időszakához képest 21 százalékkal drágábban, 92 forintos kilónkénti áron értékesítették a malmok ugyanekkor.

1. táblázat: A búza exportára

Kikötő	USD/tonna							
	2012. dec. 28.	2013. jan. 04.	2013. jan. 11.	2013. jan. 18.	2013. jan. 25.	2013. feb. 01.	2013. feb. 08.	2013. feb. 15.
Rouen (I. osztályú)	338	331	338	342	343	347	332	334
Hamburg (B minőség)	358	350	355	360	361	368	353	352
Fekete-tenger (IV. osztályú)	355	355	360	-	-	-	-	-
USA Gulf (HRW)	348	340	340	354	347	344	340	332

Forrás: IGC

A kukorica világgiazi ára csökkent februárban. Az USA továbbra is rosszul teljesítő kukoricaexportja miatti aggodalmak és a befektetők profitrealizálása az, ami a kukorica határidős árát gyengítette Chicagóban. A termény fronthavi jegyzése január vége óta 7 százalékkal zuhant, február 21-én 272 USD/tonna áron kereskedtek a kukorica-kontraktusokkal. A *MATIF*-on is hasonló mértékben esett a termény legközelebbi határidőre szóló ára: január 23-a óta 7 százalékkal 225 euró/tonna körüli szintre csökkent február közepén, ahol azóta is stabilan oldalazik. A budapesti árutőzsdén már január elejétől megfigyelhető a negatív tendencia, február 21-én 60 ezer forint/tonna áron lehetett ügyletet kötni a kukorica márciusi lejáratára.

A Nemzetközi Gabonatanács (*JGC*) legfrissebb adatai alapján a Mexikói-öbölben (*USA Gulf*) a szárazság következtében nehezen hajózható folyók lassították a belföldi áruforgalmat, ezért a kukorica kikötői ára 313 USD/tonnára erősödött február elején. Ezt követően, a határidős jegyzések zuhanásával február közepéig 4 százalékkal 300 USD/tonnára gyengült a termény exportára. A kedvezőtlen időjárás ellenére a szakértők Argentínában 27 millió tonna kukorica betakarításával számolnak, az előző évihez képest 6 millió tonnával többel. Az

ótermésű forrásból csekély mennyiség maradt, ezeket az argentin kikötőkben (*Up River*) 287 USD/tonna (*FOB*) áron lehetett lekötni február 13-án, 5 százalékkal olcsóbban, mint a múlt hónapban. Az újtermésű kukoricát ugyanezen a napon, márciusi szállítási határidőre tonnánként 275 dollárért kínálták, 7 százalékkal alacsonyabb áron, mint egy hónappal korábban. Braziliában a szójabab kivitelének beindulása előtt az exportőrök gyors ütemben értékesítették a kukoricát, így előfordult, hogy ótermésre egyáltalán nem lehetett jegyzést kötni februárban, *Paranagua* kikötőben. Az elemzők az országban 74 millió tonna kukoricatermést várnak, 1 millió tonnával többet, mint 2012-ben. A rekordnak ígérkező kibocsátás és az USA kikötőiben csökkenő kukoricaárak együttesen a termény exportárának 5 százalékos gyengülését okozták az egy hónappal korábbihoz képest. A világgiazi tendenciát követve a fekete-tengeri kikötőkben is 300 USD/tonna szint alá mérséklődött a kukorica exportára.

Az AKI PÁIR adatai szerint Magyarországon a rendkívül szűkös források miatt 64 ezer forint/tonna áron kínálták a takarmánykukoricát a fizikai piacokon február 11-15. között, 28 százalékkal drágábban, mint egy évvel ezelőtt.

2. táblázat: A kukorica exportára (*FOB*)

Kikötő	USD/tonna							
	2012. dec. 28.	2013. jan. 04.	2013. jan. 11.	2013. jan. 18.	2013. jan. 25.	2013. feb. 01.	2013. feb. 08.	2013. feb. 15.
Argentína, Rosario (Up River)	279	282	295	302	298	300	283	279
Fekete-tenger	305	300	300	305	305	305	300	285
Brazília, Paranagua	281	282	295	302	298	304	291	285
USA Gulf	301	293	303	310	306	313	304	300

Agrárpolitikai Hírek

- Az Egyesült Államokbeli *CME Group* 2013. január 29-én bejelentette, hogy az ügyfelek körében végzett felmérés eredményeként szándékában áll a gabona és az olajnövény piacok kereskedési idejét mérsékelni, a *CFTC* (határidős áruipiaci kereskedési bizottság) jóváhagyásával. Továbbá kijelentette, hogy megfontolja annak lehetőségét, hogy az *USDA* havi és negyedéves globális terménypiaci kitekintésének megjelenésekor szünetelteti a kereskedést, amennyiben más árutőzsde is így tesz.

- Az Interkontinentális Árutőzsde (*ICE*) ugyanazon a napon közzétette, hogy az *USDA* havi és negyedéves globális terménypiaci kitekintésének megjelenési idejében nyitva kívánja tartani a gabona és az olajnövény piaci kereskedést.
- Az Egyesült Államok mezőgazdasági minisztériuma (*USDA*) 2013. január 30-án bejelentette, hogy – függetlenül a kereskedési idők redukálására vonatkozó tervektől – továbbra is folytatni kívánja a havi és negyedéves globális terménypiaci kitekintések új időbeosztás szerinti – a kereskedési időszakokra eső – megjelentetését.

A gabonafélék termelői ára

3. táblázat: A gabonafélék termelői ára származási hely^{a)} szerint

Megnevezés	Mértékegység	Származási hely			Országos		
		Dunántúl	Alföld	Észak-Magyarország	2013. 6. hét	2013. 7. hét	2013. 7. hét / 2013. 6. hét százalék
Étkezési búza	tonna	325	-	-	10 687	4 534	42
	HUF/tonna	69 244	-	-	64 733	70 593	109
Takarmánybúza	tonna	-	-	-	-	-	-
	HUF/tonna	-	-	-	-	-	-
Takarmánykukorica	tonna	1 928	11 400	-	5 961	16 198	272
	HUF/tonna	65 459	63 482	-	62 705	63 964	102
Takarmányárpa	tonna	-	-	-	-	-	-
	HUF/tonna	-	-	-	-	-	-

^{a)} Származási hely: ahol a gabonát megtermelték.

Az országos átlaggal a regionális összes mennyiség és az átlagár sem egyezik. Ennek oka, hogy volt felvásárlás az adott régióban, azonban az adatszolgáltatók alacsony száma miatt egyes régiók adata nem publikus. Az országos átlagban a nem publikált adatok benne vannak.

Forrás: AKI PÁIR

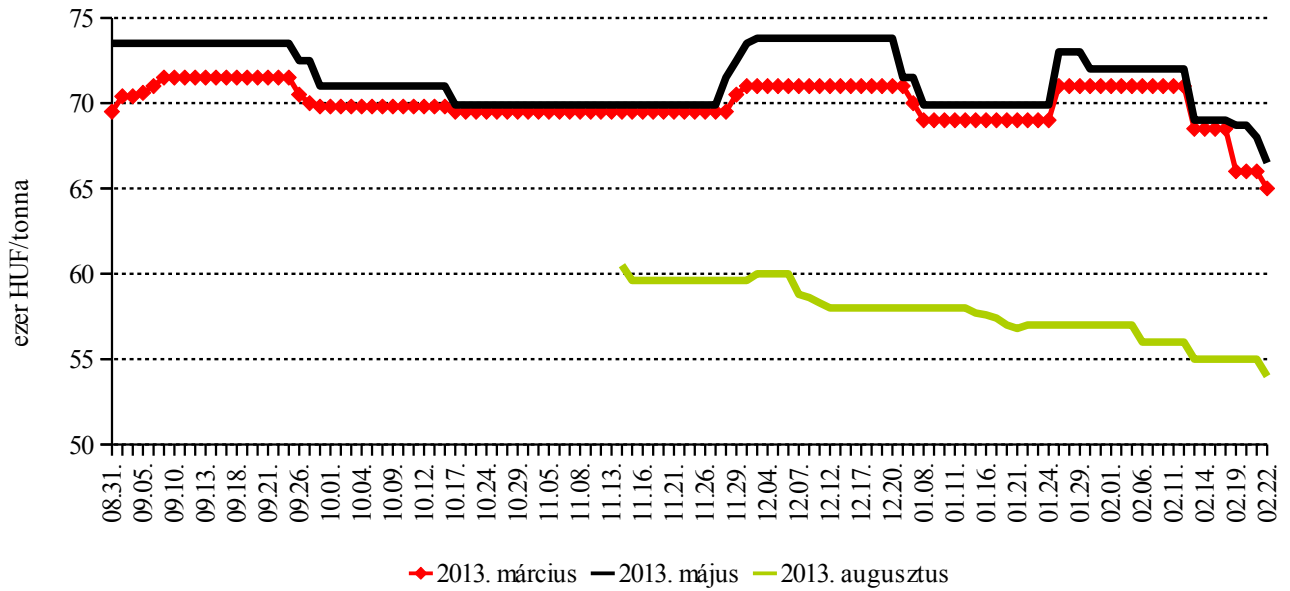
4. táblázat: A gabonafélék országos termelői ára

Megnevezés	Mértékegység	Országos				
		2012. 7. hét	2013. 6. hét	2013. 7. hét	2013. 7. hét / 2012. 7. hét százalék	2013. 7. hét / 2013. 6. hét százalék
Étkezési búza	tonna	6 956	10 687	4 534	65	42
	HUF/tonna	55 203	64 733	70 593	128	109
Takarmánybúza	tonna	-	-	-	-	-
	HUF/tonna	-	-	-	-	-
Takarmánykukorica	tonna	16 494	5 961	16 198	98	272
	HUF/tonna	49 947	62 705	63 964	128	102
Takarmányárpa	tonna	-	-	-	-	-
	HUF/tonna	-	-	-	-	-

Forrás: AKI PÁIR

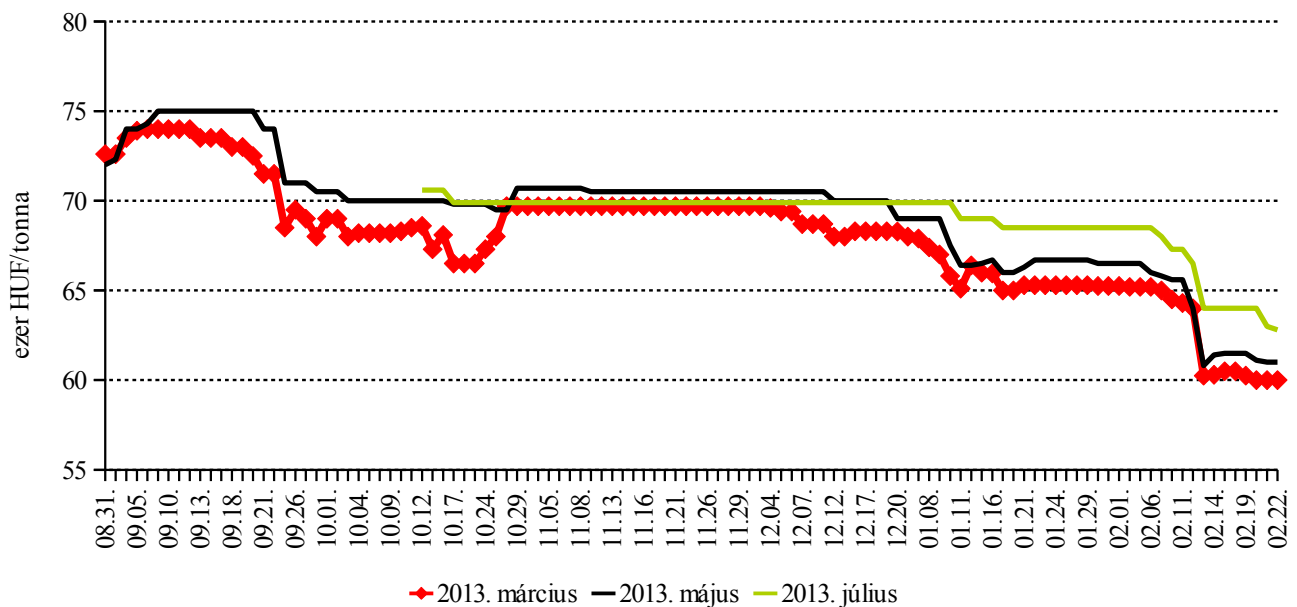
A gabonafélék jegyzése

1. ábra: A malmi búza különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

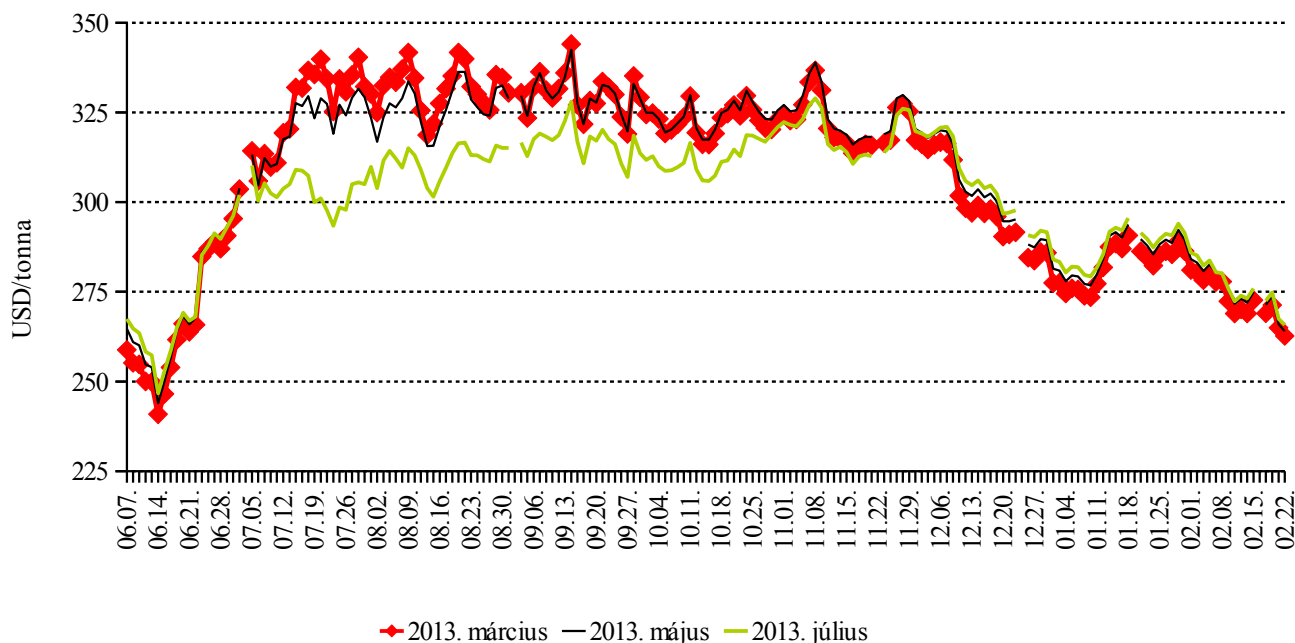
Forrás: BÉT

2. ábra: A takarmánykukorica különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

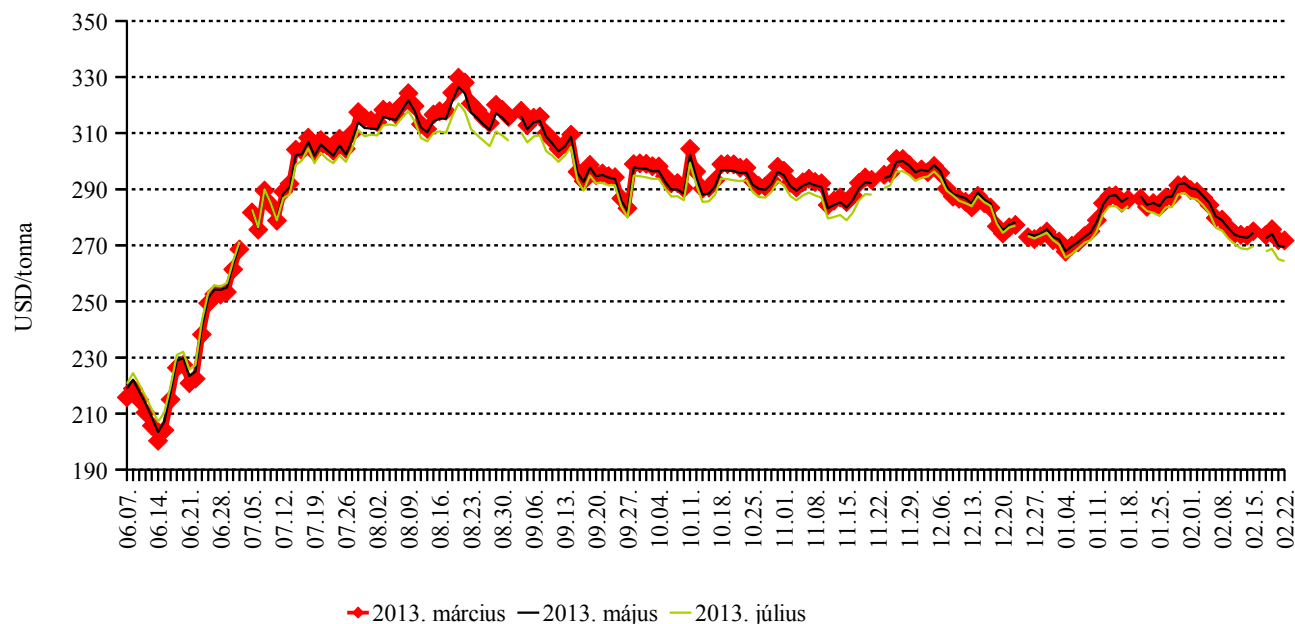
Forrás: BÉT

3. ábra: A búza különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

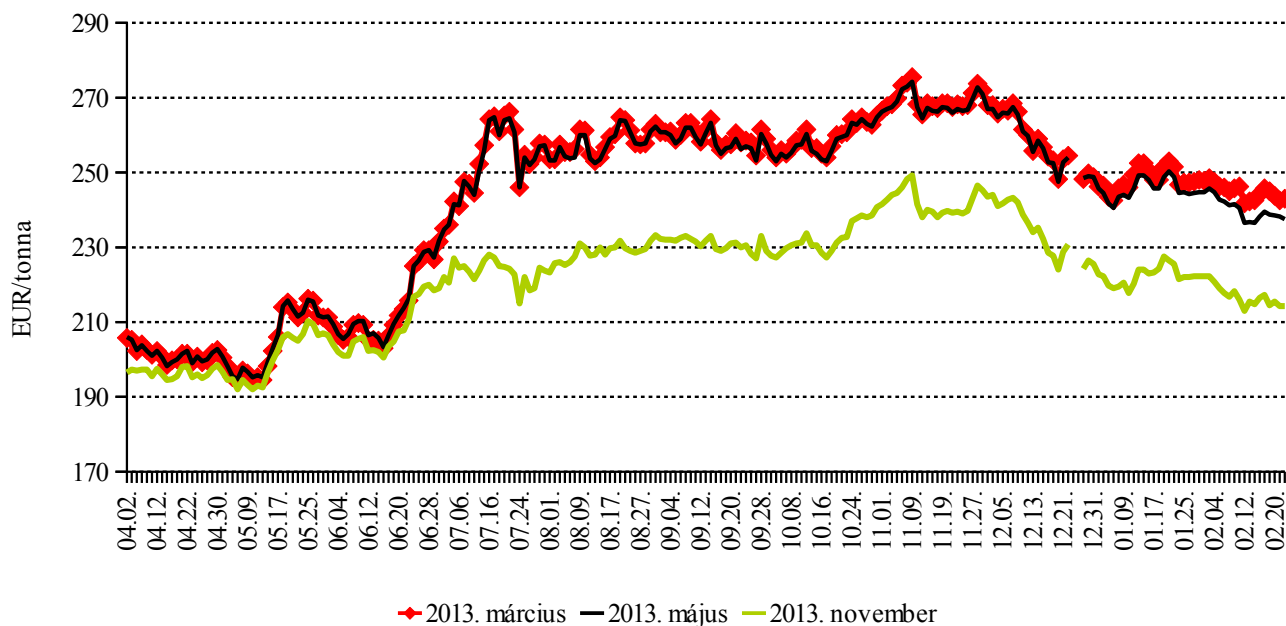
4. ábra: A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

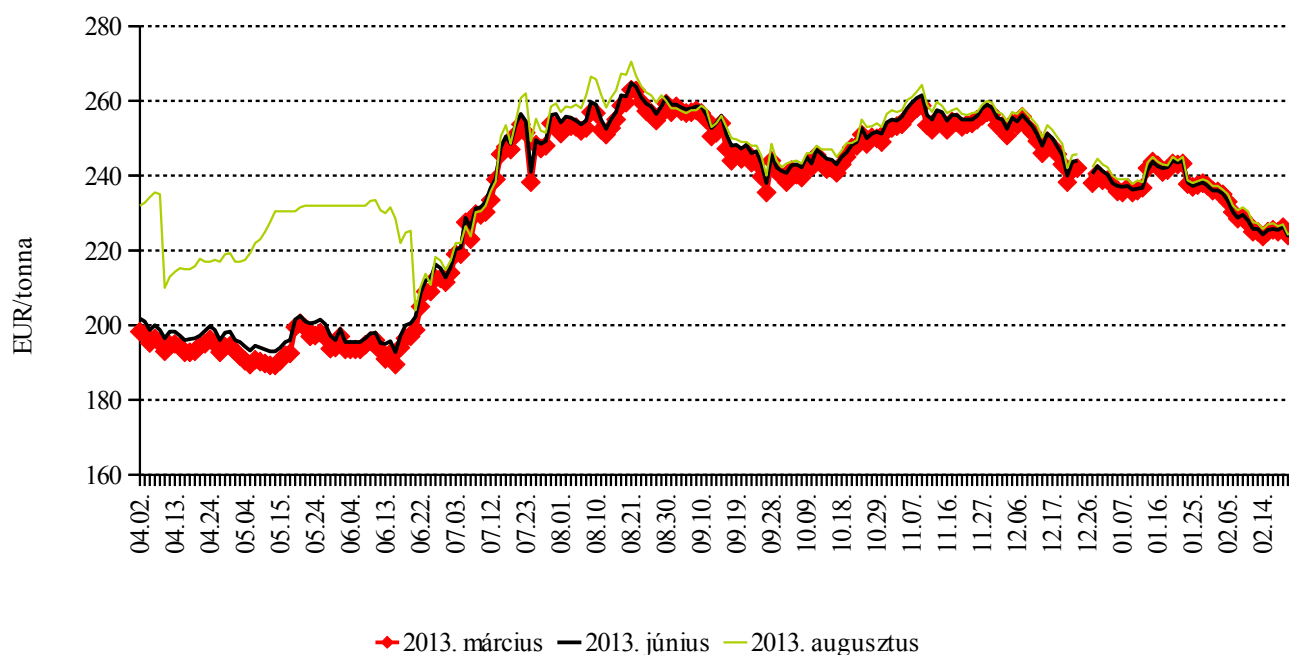

5. ábra: A búza különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

6. ábra: A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

5. táblázat: A gabona alapú termékek feldolgozói értékesítési ára

Gabona alapú termékek	Mértékegység	Országos				
		2012. 7. hét	2013. 6. hét	2013. 7. hét	2013. 7. hét / 2012. 7. hét százalék	2013. 7. hét / 2013. 6. hét százalék
Finomliszt BL 55 ömlesztett	tonna	529	536	386	73	72
	HUF/kg	76	92	92	121	100
Finomliszt BL 55 zsákos	tonna	936	1 258	1 085	116	86
	HUF/kg	79	94	94	120	100
Finomliszt BL 55 zacskós	tonna	590	329	413	70	125
	HUF/kg	88	105	104	118	99
Rétesliszt BFF 55 ömlesztett	tonna	-	-	-	-	-
	HUF/kg	-	-	-	-	-
Rétesliszt BFF 55 zsákos	tonna	44	27	53	118	191
	HUF/kg	87	102	100	114	98
Rétesliszt BFF 55 zacskós	tonna	36	19	20	55	105
	HUF/kg	97	113	114	117	100
Fehér kenyérliszt BL 80 ömlesztett	tonna	411	279	338	82	121
	HUF/kg	75	91	91	122	100
Fehér kenyérliszt BL 80 zsákos	tonna	535	381	373	70	98
	HUF/kg	76	94	93	122	99
Tésztaipari liszt TL 50 ömlesztett	tonna	-	-	-	-	-
	HUF/kg	-	-	-	-	-
Tésztaipari liszt TL 50 zsákos	tonna	29	163	32	109	19
	HUF/kg	86	101	101	118	100
Étkezési búzadara AD zacskós	tonna	35	44	41	116	92
	HUF/kg	98	111	114	116	103

Forrás: AKI PÁIR

6. táblázat: A megfigyelt gabona alapú termékek fogyasztói ára

Termék	HUF/kg		
	2012. november	2012. december	2013. január
Finomliszt BL 55	226	208	197
Fehér kenyér	268	270	274
Félbarna kenyér	278	295	293
Étkezési búzadara AD	256	259	228

Forrás: AKI PÁIR

Nemzetközi piaci információk

Határidős piacok (2013. február 22.)

7. táblázat: **Búza**

Szállítási határidő	MATIF, Párizs		CME/CBOT, Chicago (őszi lágy búza)		
	EUR/tonna	HUF/tonna	Szállítási határidő	USD/tonna	HUF/tonna
2013. március	243	71 153	2013. március	263	58 178
2013. május	238	69 542	2013. május	264	58 470
2013. november	214	62 735	2013. július	266	58 862
2014. január	214	62 661	2013. szeptember	269	59 593
2014. március	214	62 661	2013. december	274	60 734
2014. május	214	62 661	2014. március	279	61 693

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers, CME Group– Chicago Board of Trade

8. táblázat: **Kukorica**

Szállítási határidő	MATIF, Párizs		CME/CBOT, Chicago		
	EUR/tonna	HUF/tonna	Szállítási határidő	USD/tonna	HUF/tonna
2013. március	225	65 955	2013. március	272	60 180
2013. június	225	65 882	2013. május	269	59 657
2013. augusztus	225	65 955	2013. július	264	58 559
2013. november	195	56 952	2013. szeptember	226	49 961
2014. január	196	57 391	2013. december	218	48 183
2014. június	197	57 684	2014. március	222	49 107

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers, CME Group – Chicago Board of Trade

9. táblázat: **Fekete-tengeri búza**

Szállítási határidő	CME/CBOT, Chicago	
	USD/tonna	HUF/tonna
2013. március	320	70 870
2013. május	322	71 335
2013. július	308	68 124
2013. szeptember	313	69 209
2013. december	313	69 209
2014. március	313	69 209

Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

10. táblázat: A főbb termények fronthónapi jegyzésű kontraktusainak belső volatilitása

Termény	Lejárat	Elszámolóár (USD/tonna)	Belső volatilitás ^{a)}	
			2013. 02. 20. (százalék)	2013. 02. 13. (százalék)
Búza	2013. március	271	38,2	22,3
Kukorica	2013. március	276	21,2	19,2
Szójabab	2013. március	545	22,2	17,3
Szójadara	2013. március	478	39,4	24,3

^{a)} Belső volatilitás (*implied volatility*): A piaci szereplők várakozásait tükröző volatilitás, amelyre az adott határidős kontraktusra köthető opciók aktuális prémiumából matematikai modellek segítségével következtetni lehet. (Pl.: Ha a belső volatilitás értéke 15,8%, akkor az adott határidős kontraktus jegyzésében az elkövetkező 365 napban 68%-os valószínűséggel $\pm 15,8\%$ eltérés várható.)

Forrás: Barchart

11. táblázat: A különböző árutőzsdéi szereplők nyitott kötésállománya (határidős kontraktusok) a főbb termények vonatkozásában a chicagói árutőzsdén (CME/CBOT) (2013. február 19.)

Termény	Pozíciók száma										
	Termelő/kereskedő/ feldolgozó/stb.		Swap kereskedők			Pénzügyi befektetők			Egyéb		
	Vételi	Eladási	Vételi	Eladási	Spread ¹⁾	Vételi	Eladási	Spread ¹⁾	Vételi	Eladási	Spread ^{a)}
Búza	94 380	145 212	118 745	19 767	12 498	73 728	126 030	62 734	43 351	21 434	39 296
Kukorica	301 635	620 016	270 117	45 792	21 976	236 380	126 288	129 779	127 326	57 904	78 189
Szójabab	177 964	329 080	76 723	32 982	24 477	149 507	32 443	62 647	47 354	52 710	41 665
Szójadara	58 242	183 666	57 270	1 935	12 601	67 410	23 388	13 795	22 308	10 303	13 482

^{a)}Spread – Különbözeti ügylet

Forrás: Commodity Futures Trading Commission

OLAJNÖVÉNY-PIACI JELENTÉS

A chicagói árutőzsdén (*CME/CBOT*) a február első felében tapasztalt 5 százalékos csökkenést követően a hónap közepén megfordult a trend és február 21-ig 5 százalékkal 547 USD/tonnára emelkedett a szójabab fronthavi jegyzése. A tőzsdei árak növekedését egyrészt az argentinai terméskilátásokat egyre rontó szárazság, másrészt a braziliai esőzések következtében a termés betakarítási munkálatainak csúszása, ezáltal az export lassulása miatti aggodalmak okozták. Az *Oil World* előrejelzése szerint az északi félteke 2013. évi szójababkészlete – a tavalyi drasztikus termés kiesésnek köszönhetően – szokatlanul szűkös: 50 millió tonna, ami 20 millió tonnával marad el a múlt évitől. Az elemzők a legnagyobb visszaesést az USA-ban (-11,5 millió tonna) és Kínában (-3,7 millió tonna) jelezték. Ezért a világ szójababpiacát jelenleg a dél-amerikai termelés határozza meg. Argentínában a szokatlanul száraz időjárás miatt a betakarított szójabab mennyiségét a korábban becsült 52 millió tonnával szemben az *Oil World* 50 millió tonnára, egyes helyi elemzők már csak 48 millió tonnára jelzik. Ez azonban 10 millió tonnával meghaladja az ország 2012. évi gyenge kibocsátását. További problémát jelent, hogy az argentin gazdák nem igyekeznek értékesíteni a termést. Ennek több oka van. Sokan gyors ütemben váltak meg az újtermésű kukoricájuktól (február közepéig 11 millió tonnát adtak el, kétszer annyit, mint tavaly ugyanekkor), így a fizetési kötelezettségeik fedezete az elkövetkező néhány hétre megoldódott. A szerződéskötéseket hátráltatja, hogy a kiszámíthatatlan időjárás bizonytalanná teszi a szója termés kilátásait. A szójabab februári alacsony exportára sem ösztönözte az eladást, még kevésbé a dollárral szemben erős argentin peso-ban számolva (a hivatalos árfolyam 5 ARS/USD),

különösen, ha figyelembe vesszük, hogy 35 százalékos exportadó is terheli a külpiaci értékesítést. Ezért a termelők kívánnak, és arra számítanak, hogy a kormány mielőbb döntést hoz a peso leértékeléséről.

A szójabab exportára a braziliai kikötőkben február közepén 5 százalékkal volt alacsonyabb, mint január végén, ugyanis Brazíliában megkezdődött a betakarítás, és rekord mennyiségű, 82 millió tonna szójabab kerülhet idén raktárakba szemben a tavalyi 66,4 millió tonnával. A braziliai *Celeres* tanácsadó cég hírei szerint a helyi termelők február 15-ig a termés 59 százalékát értékesítették (2012-ben 55 százalékát). Ugyanakkor az aratás megkezdése előtt hetekig tartó esőzések miatt a termés minősége nem túl jó, a korai betakarítású fajták nedvesgé tartalma magas, ezért az importőrök több szállítmányt visszamondtak, illetve lényegesen alacsonyabb áron vettek át. Összességében a déli-félteke kibocsátása mintegy 30 millió tonnával ígérkezik többnek a szárazság sújtotta múlt évinél, amire szükség is van a piaci egyensúly helyrebillentése miatt.

A szójadara exportára Argentína és Hollandia kikötőiben a hónap eleji sinthez képest – a szójababéhoz hasonlóan – 4-5 százalékkal csökkent február közepén, ami a szójadara globális előállításának várható növekedésével magyarázható. Az *Oil World* előrejelzése szerint a 2013. április-szeptember időszakban 96,4 millió tonna szójadarat termelnek a világ olajütői, 5,6 millió tonnával többet, mint egy évvel korábban. A termék kereskedelmét illetően, az Európai Unió G4 országokból (USA, Argentína, Brazília, India) érkező daraimportja 2012 decemberéhez viszonyítva 2013 januárjában 3 százalékkal 1,3 millió tonnára mérséklődött, Argentína és Brazília gyengülő kivitele miatt.

12. táblázat: **Olajos magvak és származékaik: reprezentatív eladási árajánlatok átlaga a legközelebbi szállítási határidőre**

			USD/tonna					
	Származás	Paritás	2012. feb.	2012. dec.	2013. jan.	2013. jan. 31	2013. feb. 07.	2013. feb. 14.
Napraforgómag	EU	CIF Amsterdam	577	670	672	690	695	685
Napraforgóolaj	EU	FOB ÉNy EU kikötők	1 249	1 269	1 269	1 280	1 280	1 275
Napraforgóolaj	Fekete-tenger	FOB	1 130	1 165	1 165	1 175	1 175	1 170
Napraforgódara	Ukrajna	DAF	174	335	336	335	335	330
Repce (00)	EU	CIF Hamburg	618	623	628	650	654	633
Repceolaj	Hollandia	FOB ex-mill	1295	1 190	1 214	1 237	1 230	1 215
Repcedara (34%)		FOB ex-mill, Hamburg	256	399	364	375	389	377
Szójabab	Brazil	CIF Rotterdam	520	610	573	588	584	559
Szójabab	USA	CIF Rotterdam	512	607	592	605	606	577
Szójaolaj	USA	FOB Gulf	1 199	1 121	1 147	1 182	1 164	1 162
Szójaolaj	Brazília	FOB	1 179	1 118	1 133	1 161	1 134	1 126
Szójaolaj	Argentína	FOB	1 183	1 116	1 138	1 165	1 136	1 127
Szójaolaj	Hollandia	FOB ex-mill	1 255	1 163	1 190	1 220	1 192	1 171
Szójadara (44/45%)	Hamburg	FOB ex-mill	385	553	512	521	524	498
Szójadara (49%)	Argentína	CIF Rotterdam	387	580	538	533	541	521

Forrás: OIL World

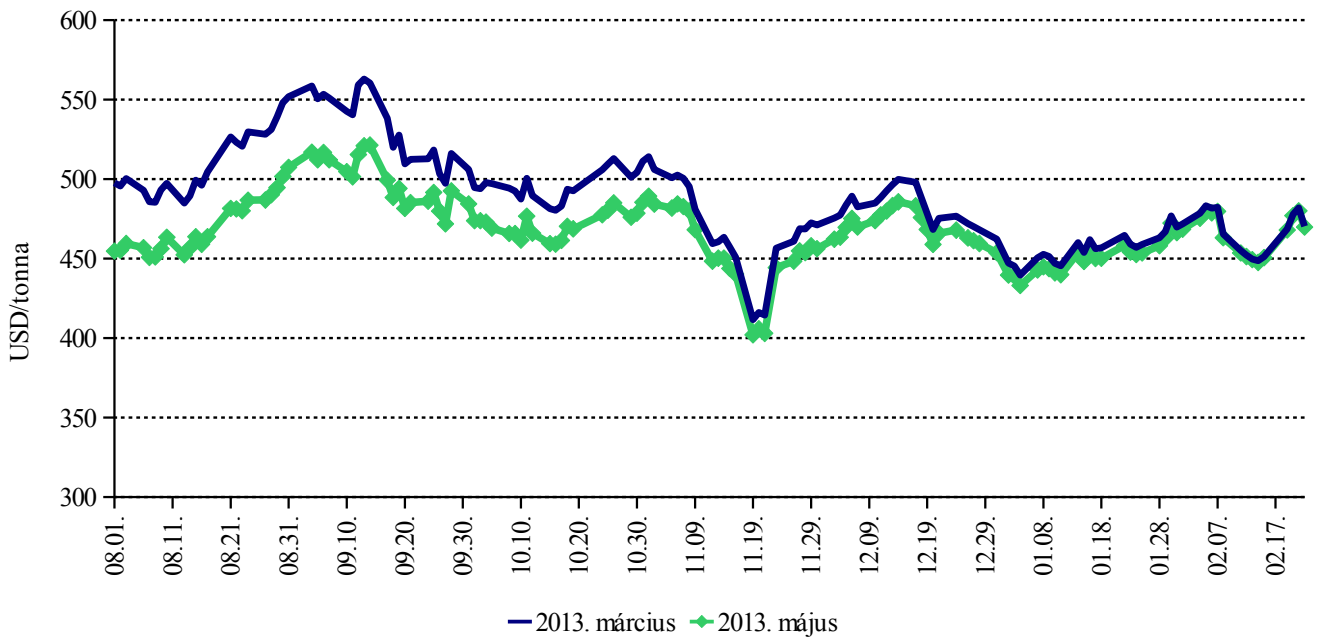
Az olajos magvak és származékainak jegyzése

7. ábra: A szójabab különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

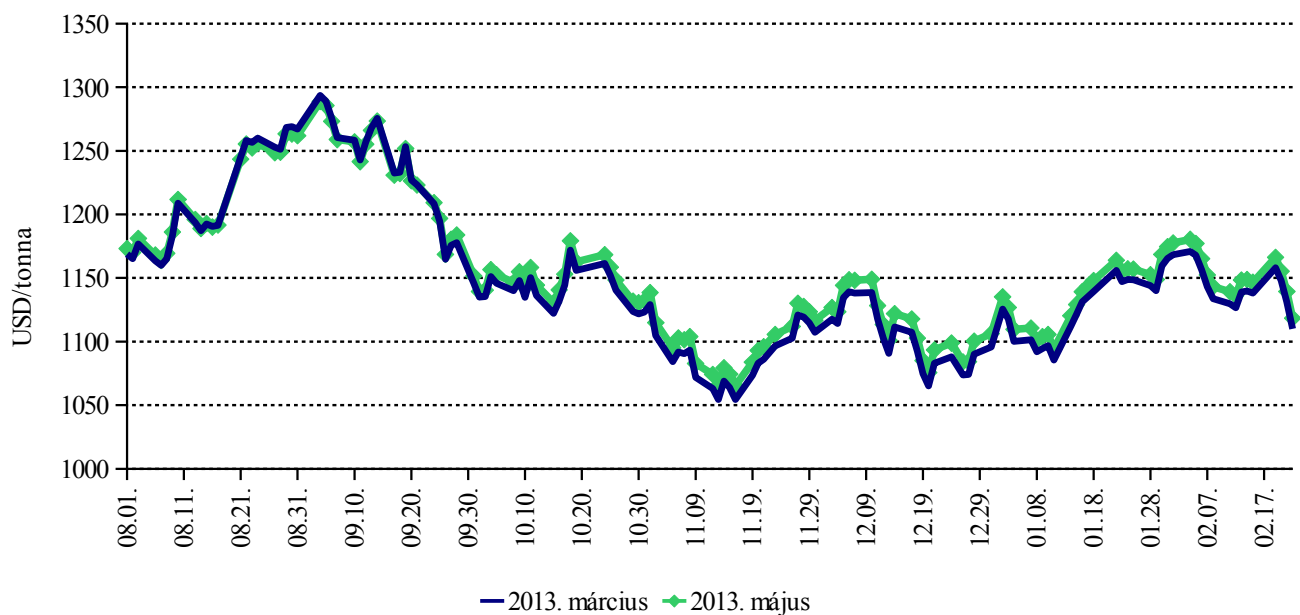
Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

8. ábra: A szójadara különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

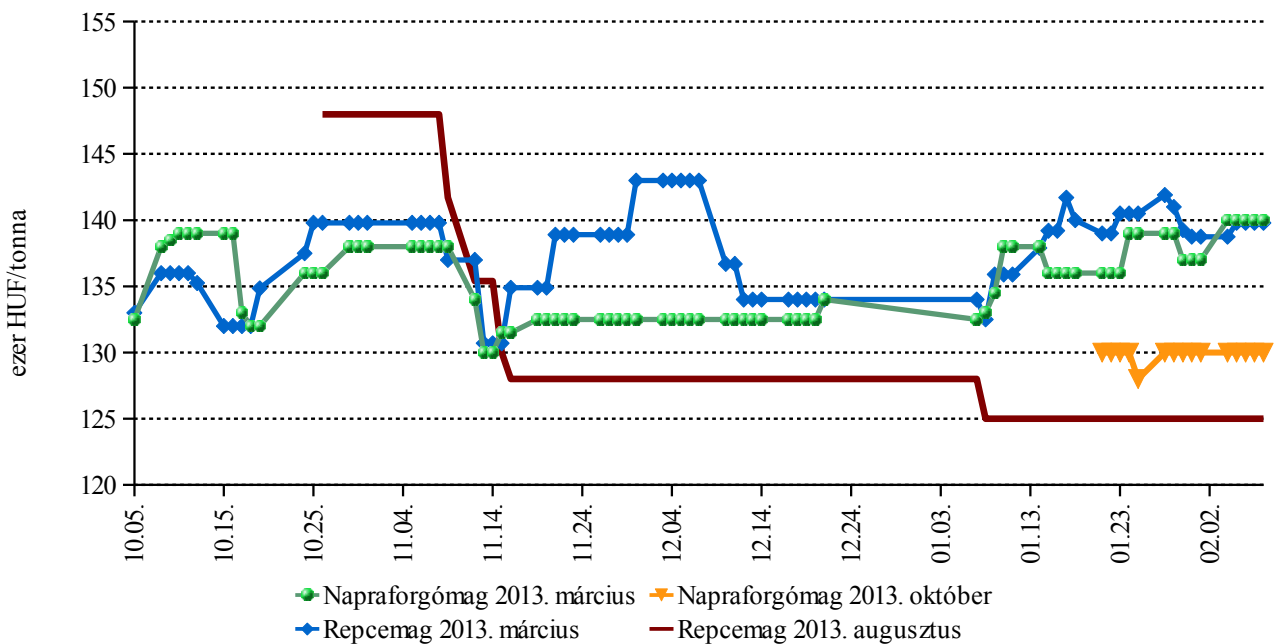
Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

9. ábra: A szójaolaj különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

10. ábra: A napraforgó- és a repcemag különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

Forrás: BÉT

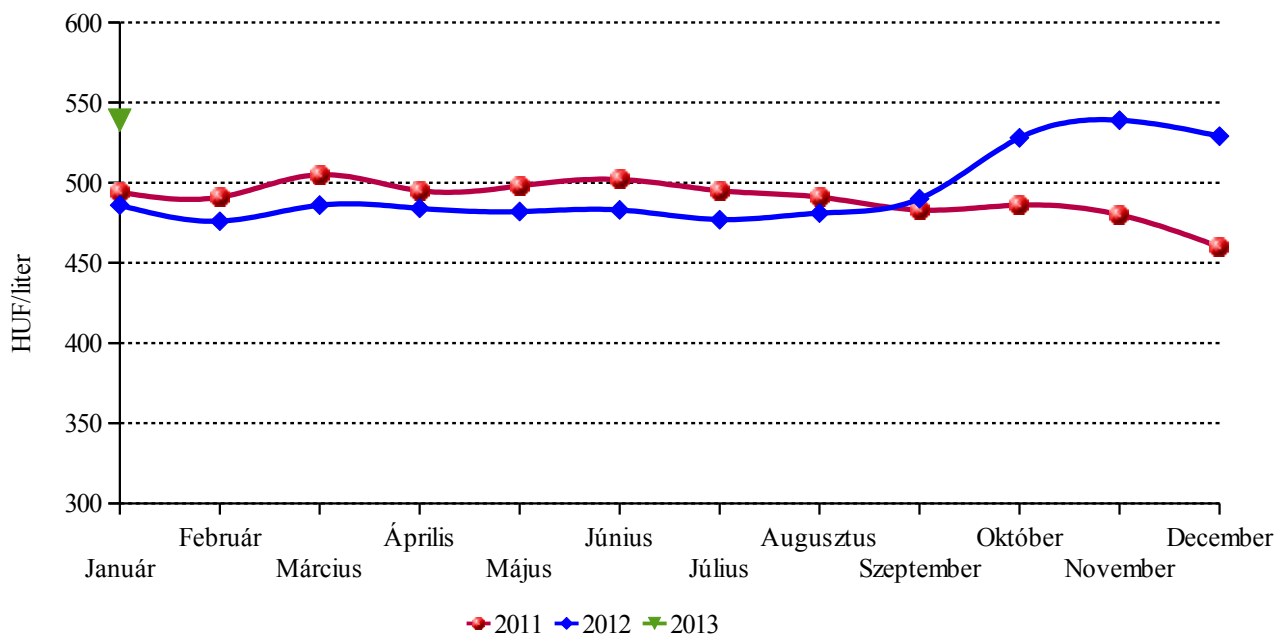

13. táblázat: A fontosabb hazai olajos magvak termelői-, a belőlük készült termékek feldolgozóí értékesítési átlagára

Megnevezés	Mérték- egység	2012. 7. hét	2013. 6. hét	2013. 7. hét	2013. 7. hét/ 2012. 7. hét százalék	2013. 7. hét/ 2013. 6. hét százalék
Ipari napraforgómag	tonna	-	14 311	3 354	-	23
	HUF/tonna	-	136 353	136 329	-	100
Repcemag	tonna	5 982	-	-	-	-
	HUF/tonna	134 593	-	-	-	-
Nyers napraforgóolaj	tonna	-	-	-	-	-
	HUF/tonna	-	-	-	-	-
Napraforgódara	tonna	-	3 134	-	-	-
	HUF/tonna	-	65 970	-	-	-
Nyers repceolaj	tonna	-	-	-	-	-
	HUF/tonna	-	-	-	-	-
Repcedara	tonna	1 374	-	-	-	-
	HUF/tonna	49 790	-	-	-	-

Forrás: AKI PÁIR

11. ábra: A napraforgóolaj fogyasztói ára

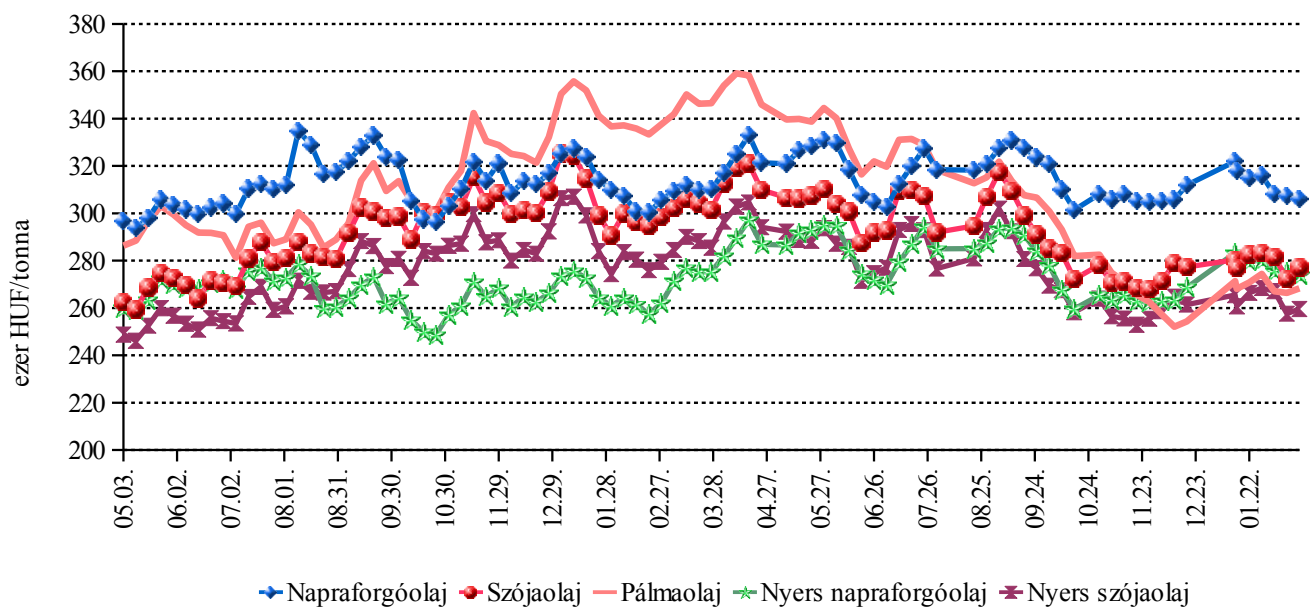
Forrás: KSH

14. táblázat: A növényolajok és származékainak jegyzése Európában

Termék	Ország	Időpont	EUR/tonna	HUF/tonna
Napraforgóolaj (nyers)		2013-01-22	943	275 851
		2013-01-29	943	275 125
		2013-02-05	943	274 126
Napraforgóolaj (finomított)		2013-01-22	1 053	308 046
		2013-01-29	1 053	307 235
		2013-02-05	1 053	306 120
Szójaolaj (nyers)	Olaszország	2013-01-22	913	267 071
		2013-01-29	883	257 611
		2013-02-05	893	259 584
Szójaolaj (finomított)		2013-01-22	963	281 705
		2013-01-29	933	228 420
		2013-02-05	953	277 035
Napraforgódara	Ausztria	2013-01-22	-	-
		2013-01-29	-	-
		2013-02-05	-	-
Repcedara		2013-01-22	300	87 804
		2013-01-29	300	87 573
		2013-02-05	300	87 255

Forrás: Associazione Granaria di Milano, BPLW

12. ábra: A növényi olajok jegyzése a milánói árutőzsdén

Forrás: Borsa di Milano

Nemzetközi piaci információk

Határidős piacok (2013. február 22.)

15. táblázat: Repce

Szállítási határidő	MATIF, Párizs	
	EUR/tonna	HUF/tonna
2013. május	472	138 133
2013. augusztus	434	127 080
2013. november	432	126 421
2014. február	431	126 128
2014. május	431	126 128
2014. augusztus	417	122 102

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

16. táblázat: Szójabab

Szállítási határidő	CME/CBOT, Chicago	
	USD/tonna	HUF/tonna
2013. március	537	118 931
2013. május	531	117 499
2013. július	525	116 310
2013. augusztus	511	113 087
2013. szeptember	484	107 276
2013. november	465	103 092

Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

17. táblázat: Szójadara

Szállítási határidő	CME/CBOT, Chicago	
	USD/tonna	HUF/tonna
2013. március	470	104 179
2013. május	470	104 069
2013. július	463	102 585
2013. augusztus	445	98 554
2013. szeptember	415	91 910
2013. október	388	85 975

Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

BIOÜZEMANYAG MELLÉKLET

A globális üzemanyagcélú bioetanol-előállítás 2,1 százalékkal 82 683 ezer m³-re csökkent 2012-ben az előző évihez képest.

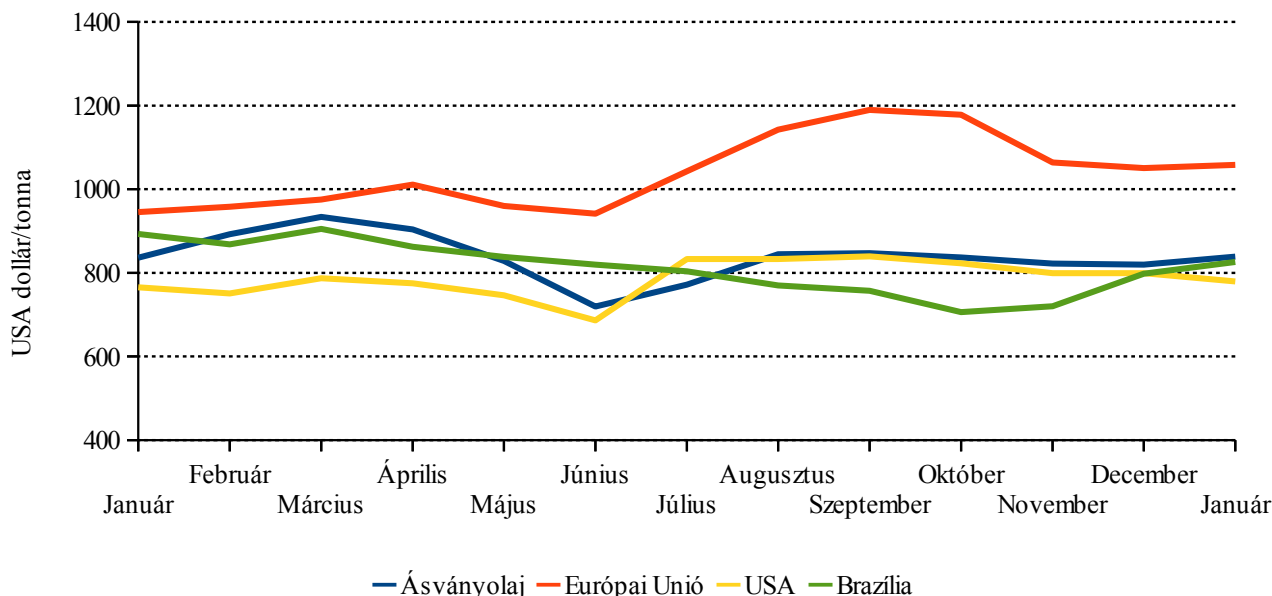
Az északi féltekén a nyári aszály károkat okozott a gabonafélék termésében. A szűkösen és magas áron rendelkezésre álló alapanyagok rontották a bioetanol-üzemek jövedelmezőségét. Braziliában a cukornád betakarított mennyisége elmaradt a várakozásoktól (2010/2011: 556 945 ezer tonna; 2011/2012: 493 156 ezer tonna). A globális bioetanol-termelés alapanyaga 63 százalékban kukorica és 25 százalékban cukornád, ezért a két termény kínálata meghatározó az ágazat szempontjából.

Nehezítette a bioetanol-üzemek helyzetét, hogy az elmúlt évben az ásványolaj ára folyamatosan magas szinten mozgott. A londoni árutőzsdén az ásványolaj jegyzései (*IPE Brent*) 2012 tavaszán rövid ideig meghaladták a 120 USD/barrel-t is. A magas ár minden hajtóanyag iránt csökkentette keresletet.

A világ legnagyobb bioetanol-előállítója 2012-ben is az USA maradt, annak ellenére, hogy 1996 óta az ország

termelése először csökkent. Az elmúlt évben 51 000 ezer m³ (2011: 52 805 ezer m³) hajtóanyagcélú bioetanol állítottak elő, ami a globális termelés 61,6 százaléka. Az Európai Bizottság döntése alapján a 70 százaléknál több bioetanol tartalmazó termékek a KN 3824 helyett a KN 22072000 és a KN 22071000 vámkód alá kerültek besorolásra, így a korábbi 6,5 százalék helyett 102 euró/tonna, illetve 192 euró/tonna vám terheli a termékeket. Ennek hatására 2012 tavaszán az USA kevesebb bioetanol szállított az EU-ba. Az ország adórendszere az elmúlt év elejétől az első generációs bioetanol kvótán felüli többlet-bekeverését nem támogatta, ami visszafogta a bekeverő üzemek keresletét. Korábban a bekeverő üzemek minél több bioetanol keverték be az ásványolajba függetlenül annak alapanyagától és előállítási módjától, annál kedvezőbb támogatásban részesültek (*Blender Tax Credit*). Az USA-ban a kedvezőtlen bel- és külpiazi változások miatt 2012 első negyedének végére a készletek 22 952 ezer barrel-re emelkedtek.

13. ábra: Az ásványolaj és a bioetanol ára a legnagyobb termelőközvetekben (2012-2013)

Megjegyzés: 1 barrel ásványolaj 7,5 tonna; FOB árak (Santos, Gulf, Rotterdam); az ásványolaj IPE Brent Londonban
 Forrás: F.O. Licht, HGCA

Az *RFS (Renewable Fuel Standard)* előírásai azonban ezt 2012. január 1-től megszüntették, és előírták a biomassza és a cellulóz alapú bioetanol bekevert mennyiségét, ami némi mozgásteret adott a cukornád alapú

biohajtóanyagoknak is. A cukornád alapú bioetanol egy része Braziliából érkezett. Az USA-ban a felhalmozódott kukorica alapú bioetanol-készletek az év első felében az árak csökkenését és a termelés mérséklődését okozták.

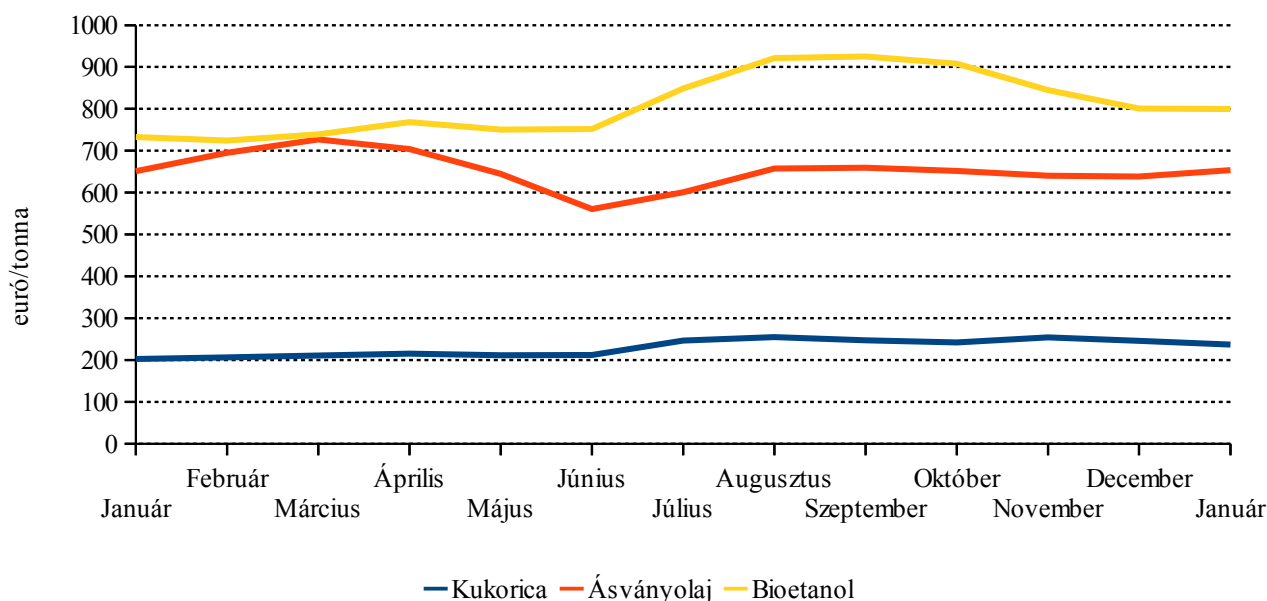
Ugyanakkor az év közepén a kukoricára vonatkozó kedvezőtlen terméskilátások a bioetanol árát néhány hét alatt megemelték (2012. július: USA Gulf FOB 839 USD/tonna). Az ár további növekedését a bekeverő üzemek gyenge kereslete korlátozta. Az év második felében a magas alapanyagárak fogták vissza a termelés bővülését. A harmadik negyedévtől történelmi csúcsra emelkedő európai bioetanolárak és az USA-beli termék ára között olyan jelentős különbség alakult ki, hogy az uniós vámdíjtételek változása ellenére újra kedvezővé vált a Közösségbe irányuló export.

Brazíliában 20 500 ezer m³ üzemanyagcélú bioetanol állítottak elő 2012-ben, valamivel kevesebbet, mint 2011-ben (21 020 ezer m³). Az ország részben még nem heverte ki a 2006/2007-es válságot, másrészt jövedelmezőbb volt, ha a cukornádból cukrot állítanak elő. A

kormány a kötelező bekeverést 25-ről 20-ra százalékra csökkentette.

Az Európai Unió a harmadik legnagyobb hajtóanyagcélú bioetanol-előállító régió (2011: 4 343 ezer m³; 2012: 4 311 ezer m³). Az Unió bioetanol-termelése az év második negyedévében a csökkenő import ellenére sem nőtt, mivel a magas ásványolajárak hatására a bekeverő üzemek kereslete lanyhult. A harmadik negyedévben szezonálisan élénkült ugyan a kereslet, de a magas alapanyagárak a bioetanol árát szeptemberre 1189 USA dollár/tonnára (735 euró/m³, *Rotterdam, FOB T2*) repítették. Az USA 2012 júniusában még csak 5591,2 tonna bioetanol szállított a Közösségbe, ugyanakkor októberre ez a mennyiség a hatszorosára emelkedett (32 467 tonna).

14. ábra: A kukorica, a bioetanol és az ásványolaj ára az Európai Unióban (2012-2013)

Megjegyzés: 1 barrel ásványolaj 7,5 tonna

Forrás: F.O. Licht, HGCA

Az Európai Bizottság az Amerikai Egyesült Államokból származó bioetanol behozatalára vonatkozóan a 771/2012/EU rendeletben nyilvántartásba vételi kötelezettséget rendelt el. A nyilvántartásba vételt az Európai Bioetanol-gyártók Szövetsége kezdeményezte. A tagállamok közül csak néhány növelte bioetanol-termelését 2012-ben: Belgium, Csehország, Németország, Magyarország, Lengyelország és Svédország. Magyarországon beindult a dunaföldvári *Pannonia Ethanol* 240 millió liter kapacitású üze, ami jelentősen hozzájárult a termelés bővüléséhez.

Az *F.O. Licht* szakértői 2013-ban a globális bioetanol-előállítás kismértékű növekedésére számítanak. A hajtóanyagcélú globális termelést 85 975 ezer tonnára becsülik. Az USA termelése 2013-ban enyhén nőhet (51 500 ezer m³), de az előrejelzések szerint a legfontosabb alapanyag, a kukoricának az ára az év első felében magas szinten marad, ami megemeli a termelési költségeket, miközben a belföldi piac telített és az exportlehetőségek korlátozottak. Az adórendszer pedig továbbra sem kedvez az első generációs kukorica alapú terméknek. Az *USDA* közlése szerint, kedvező időjárás

esetén, az USA kukoricatermelése rekordszintet érhet el az idén, ami a kukorica árának mérséklődését eredményezheti ez év második felében.

Braziliában az állami tulajdonban lévő *Petrobras* csoport 2012-ben a kieső bioetanol mennyiségét ásványolajjal pótolta. A fosszilis hajtóanyag magas ára miatt a csoport 1999 óta először könyvelt el veszteséget, mivel a fogyasztói árakat nem emelhette, a támogatások pedig nem kompenzálták az ásványolaj többletköltségét. A kormány 2013. május 1-től visszaállítja a kötelező bekeverést 25 százalékra. Jelenleg az elmúlt gazdasági évinél több cukornádtermésre, 518 500 tonnára számítanak. A cukornád ára az elmúlt négy évben megkétszereződött, ennek ellenére, a magas cukor- és bioetanolárak miatt, a feldolgozás továbbra is nyereséges.

Az Európai Unióban a hajtóanyagcélú bioetanol termelése 4 962 ezer m³-re emelkedhet az idén. Elbizonytalaníthatja azonban a befektetőket az Európai Bizottságnak az a javaslata, hogy 2020-ra csak 5 energiaszázalékig lehessen beszámítani élelmiszer-növény alapú bio-

hajtóanyagot a kötelező bekeverésbe. Jelenleg a gabona alapú termelés a meghatározó az Unióban.

Kelet-Ázsiában várhatóan 4 083 ezer m³ üzemanyagcélú bioetanol állítanak elő 2013-ban. A Fülöp-szigeteken az E10-es termék 2013 februárjában bevezetésre kerül. Thaiföldön a bőségesen rendelkezésre álló melasz és manióka, valamint a kedvező exportlehetőségek támogatják a termelés bővülését. Pakisztán termelését szintén a kedvező exportkilátások segítik.

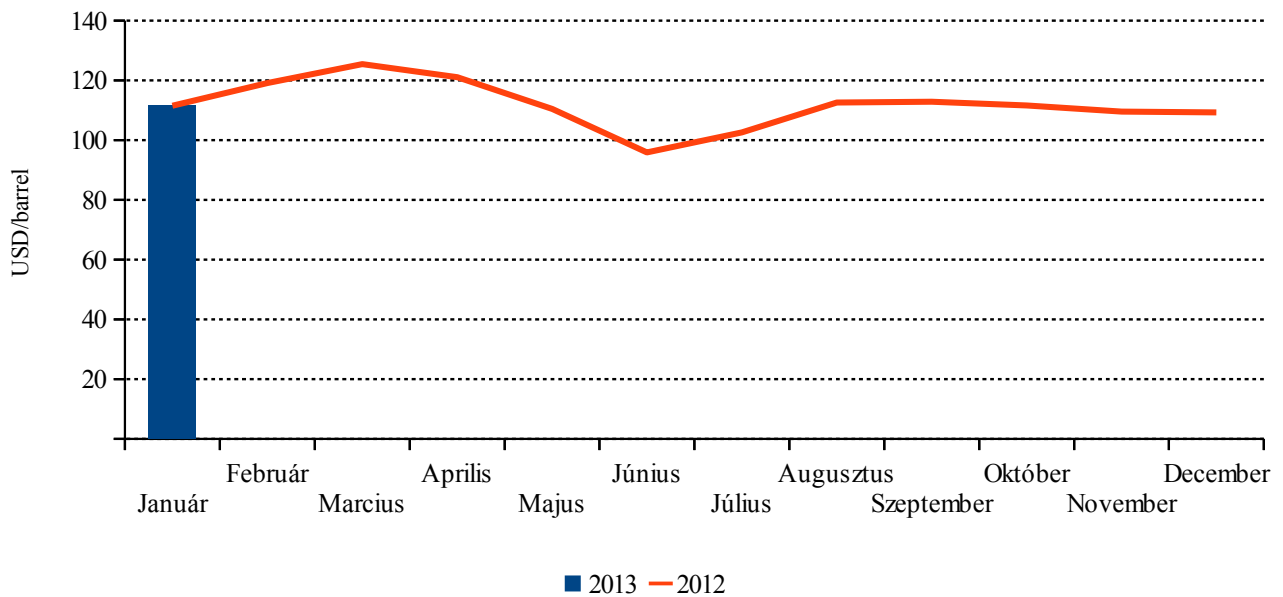
Rotterdamban a bioetanol ára (*FOB T2*) 2013. 6. hetében 642 euró/tonna volt. A bioetanol ára a bekeverő üzemek gyenge kereslete és az import termék alacsonyabb ára miatt a közeljövőben várhatóan nem éri el a 2012 harmadik negyedévére jellemző magas szintet.

A Nemzetközi Energiaügynökség az elmúlt év átlagánál alacsonyabb ásványolajárakat prognosztizál 2013-ra, ami növelheti a keresletet és csökkentheti a fogyasztói árakat. Ennek hatása azonban az év első felében előreláthatóan még nem fog érződni.

Agrárpolitikai Hírek

- Az *Abengoa* két 90, illetve 55 millió gallon kapacitású USA-ban működő üzeme átmenetileg felfüggeszti a bioetanol-termelést.

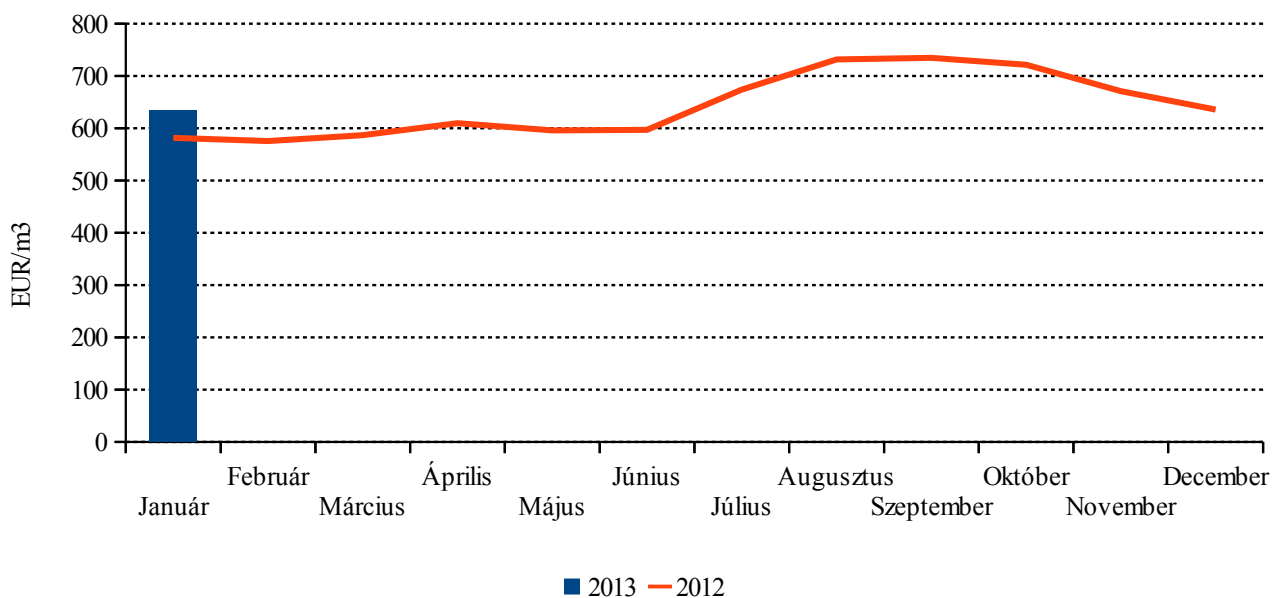
15. ábra: Az ásványolaj ára

Megjegyzés: IPE Brent ásványolaj jegyzése a londoni árutőzsdén.

Forrás: HGCA

16. ábra: A bioetanol ára

Megjegyzés: 92-96% alkoholtartalom, nyugat-európai kikötők FOB T2.

Forrás: F.O.Licht

